



N.C.P.G.R.



MEENSEL - KIEZEGEM '44



46^e Jaargang – 2^e Editie – juli 2021

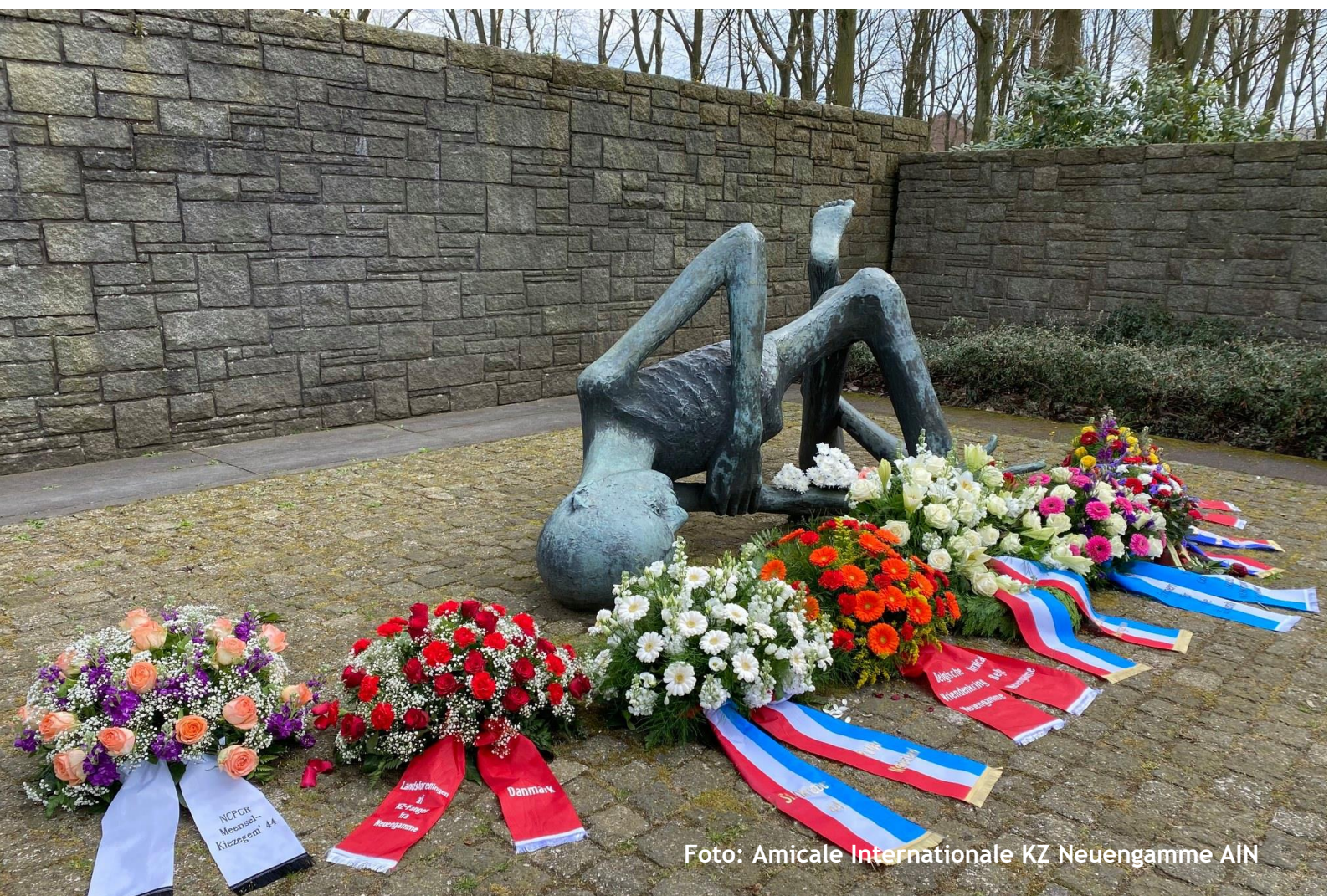


Foto: Amicale Internationale KZ Neuengamme AIN

Omwillen van de nog steeds heersende coronapandemie gingen de herdenkingsplechtigheden in KZ Gedenkstätte Neuengamme op 3 mei door in beperkte kring. Aan het beeld “de gevallen gevangene” werden door verschillende vriendenkringen en verenigingen bloemen neergelegd. Uiterst links op de foto de bloemen van NCPGR Meensel-Kiezegem '44.

Het beeld “de gevallen of stervende gevangene” is een sculptuur van de Franse beeldhouwer Françoise Salmon. (geboren in Parijs op 3 november 1917 en overleden op 10 oktober 2014 in Vaux-sur-Lunain).

Françoise Salmon, tijdens de Tweede Wereldoorlog student aan de Nationale School voor Schone Kunsten, sloot zich aan bij het verzet en werd gedeporteerd naar Auschwitz en Ravensbrück. Zij overleefde beide kampen.



Locatie: Museum44 Binkomstraat 1 3391 Meensel-Kiezezem

Je kan het museum bezoeken individueel of in groep mits reservatie via +32 16 36 50 55, reservaties@museum44.be of online via www.museum44.be. De openingsuren en toegang kunnen wijzigen in functie van de Covid-19 maatregelen. Contacteer ons gerust voor meer informatie, of kijk op onze website www.museum44.be

Tom Devos +32 487 73 70 02

Marc Cauwbergs +32 478 92 70 26

Katrin Duerinckx +32 485 55 97 57

website: www.museum44.be

BESTUUR vzw N.C.P.G.R Meensel-Kiezezem'44

VITAL CRAENINCKX

Voorzitter

+32 16 63 46 23

+32 496 50 46 77

FREDDY DUERINCKX

Ondervoorzitter

+32 16 62 12 38

+32 479 69 97 88

VIVIANE CAUWBERGS

Secretaris

+32 16 53 41 88

+32 473 32 07 76

JOS LEMMENS

Penningmeester

+32 16 63 36 11

+32 477 45 67 36

WERKGROEPEN

HERDENKINGSCOMITE

Coördinator Vital Craeninckx

HERDENKINGSREIZEN

Coördinator Oktaaf Duerinckx

MUSEUM & TENTOONSTELLINGEN

Coördinator Marc Cauwbergs

REDACTIE

Vital Craeninckx, Oktaaf Duerinckx & Tom Devos

BESTUURSLEDEN

Rita BROOS, René CAUWBERGS, Stefan CAUWBERGS, Caroline COLEBUNDERS, Katrin DUERINCKX, Guido HENDRICKX (ere-voorzitter), Ronny OLEMANS, Marcel REYNDERS, Melanie SCHOUTERS, Evrard VAN GOIDSENHOVEN, Yvonne VANGILBERGEN & Fernand VANSEVENANT

REKENINGNUMMERS

Algemeen, Lidgelden & Donaties – KBC – IBAN BE84 7340 3632 1859 – BIC KREDBEBB

Herdenkingsreizen: KBC – IBAN BE96 7390 1554 9505 - BIC KREDBEBB

Website: <https://www.meensel-kiezezem44.be/>

Voorwoord

8 mei 2021. De terrassen in de horeca kunnen weer open. “*Terug naar de vrijheid*” lezen we die zaterdag als grote titel in de kranten en als hoofditem in de nieuwsuitzendingen op radio en TV. Inderdaad, na zovele maanden kregen we een stuk van onze vrijheid terug: we mochten weer naar buiten! Tevergeefs zocht ik in de krant een verwijzing naar 8 mei 1945, het einde van 5 jaar onderdrukking door een nietsontziende agressor. Geen woord daarover, noch in de krant noch op televisie. Jammer, toch ?!



Op 8 mei 1945, 76 jaar geleden, werd nazi-Duitsland verslagen.

De overwinning die reeds in 1941 aan het Oostfront begon, was totaal. De volkeren stonden op tegen het fascisme en triomfeerden over de haat. Dit opende de deur naar een periode van grote vooruitgang. Toch gaat 8 mei relatief onopgemerkt voorbij in de officiële herdenkingen. En in ons land is het geen feestdag. 8 mei was jarenlang een feestdag in de Belgische scholen en overheidsdiensten ... tot de rooms-blauwe regering-Martens hem in 1983 afschafte om te **besparen** (door vermindering van het aantal feestdagen). Een politieke keuze. Momenteel zijn er in ons land 10 officiële feestdagen. 11 november is daar bij. Volgens historicus Herman Van Goethem, rector aan de U.A. is er in België ook noodzaak aan een nationale herdenking van WO II : “*Het gaat hier niet alleen om oorlog maar om democratie. WO II was niet alleen een geopolitiek conflict, maar een conflict tussen waarden, waar onze samenleving nu ook mee te maken heeft*”.

In die context citeer ik hieronder een cassant opiniestuk over 8 mei dat ik tegenkwam op de facebookpagina van Sis Van Eeckhout, auteur van ‘*Het boek der kampen*’ . Hij gaf zijn fiat om het in deze nieuwsbrief op te nemen:

“Vraag aan onze schoolgaande jeugd (en aan onze leraars in opleiding én aan onze universiteitsstudenten) waar 8 mei precies voor staat...Vraag aan nogal wat volwassenen waar 8 mei nu precies voor staat....Vraag aan nogal wat politici waar 8 mei dan wel voor staat ? Ik denk/vrees dat de antwoorden ontvullend en zelfs verbijsterend zouden kunnen zijn. Want de historische context en de betekenis van 8 mei is in dit land volkomen van de kaart geveegd. Uit een totaal gebrek aan interesse ? Deels bewust ? “Die Tweede Wereldoorlog, ach...Zijn ze daar weer....Laten we die bladzijde maar omdraaien, laten we maar doen of er die nooit is geweest.”

Al dat gezeur en gezaag over die miljoenen slachtoffers, al die hedendaagse verwijzingen (indicaties) naar wat er decennia geleden is voorgevallen...’t Is nu wel genoeg geweest. Zesenzeventig ton Rijnzand erover”.

Dat moet zowat de redenering zijn. Meteen draaien we in dezelfde beweging ook maar de pagina van al die slachtoffers finaal om. De bladzijde van al die wereldwijde (ook Belgische) soldaten, politieke gevangenen, verzetslui, werkweigeraars, Joden, Getuigen van Jehova, zigeuners, homofielen, gehandicapten, journalisten, kunstenaars, doden, verminkten, familieleden van slachtoffers.... In België (Vlaanderen) dus geen nationale plechtigheden (niet alleen dit jaar, maar in geen jaren), geen historische beschouwing, geen aandacht in het onderwijs (Zit dit in de eindtermen ??.), geen collectieve minuut van stilte en memorie. Laat staan dat er op 8 mei één minuut dankbaar en respectvol applaus zou opklinken. Zesenzeventig ton zand erover. Toch ? Neen, ik weiger deze pagina om te draaien, het hoofdstuk af te sluiten, het boek dicht te klappen. Uit respect voor al die mede-mensen die eindeloos geleden hebben, die hun idealen en hun engagement met de dood of hun gezondheid bekocht hebben, die ‘neen’ durfden zeggen tegen een verderfelijk regime dat gebouwd was op terreur, op racisme, op haat, op geweld, op verklikking, op dictatoriale macht, op massa-moord... Ik weiger de slachtoffers en al die te lijden hadden te vergeten. Ik weiger te vergeten wat er gebeurde, wat er morgen (vandaag ?) opnieuw dreigt te gebeuren en ook daadwerkelijk gebeurt. Misschien moeten we eens kijken hoe Nederland met deze verjaardag omgaat ! En een voorbeeld nemen. Laat het boek nog decennia lang openblijven !” . . .

Tenslotte aan u allen van harte een mooie en kommerloze zomer toegewenst. Vital Craeninckx,
voorzitter

Bestuurslid René Cauwbergs en Paula Ickx 60 jaar gehuwd



Op 6 april vierden René en Paula hun diamanten huwelijk.

De redactie en het bestuur van NCPGR Meensel-Kiezegem '44 wenst hen van harte proficiat en dat er nog vele jaren samen mogen volgen !

Vernieuwde parking voor mensen met een beperking aan Museum44

Onder impuls van schepen van Openbare Werken Gunther Clinckx (*Open Vld*) werd er op de parking in de Heibosstraat een nieuwe parkingplaats aangelegd voor mensen met een handicap. Op deze manier ondersteunt de Gemeente Tielt-Winge het museum met het verbeteren van de toegankelijkheid. *“Voortaan kunnen onze bezoekers op een veilige en toegankelijke manier het museum bezoeken”,* aldus Marc Cauwbergs, voorzitter van Museum44. *“Tijdens de realisatie van het museum hebben we veel aandacht geschonken aan de toegankelijkheid. Een bezoek met rolstoel aan het museum is perfect mogelijk, we installeerden zelfs een lift voor een toegang tot de bibliotheek, de vergaderzalen en het archief op de eerste verdieping. We zijn dan ook verheugd dat ook de Gemeente Tielt-Winge ons op deze manier blijft ondersteunen”.*



Gedaan met het onbekommerd bestaan ?

door Guido Hendrickx, Erevoorzitter



Meer dan ooit werd de samenleving gegrepen door uitdagende omstandigheden, als gevolg van de wereldwijde coronacrisis. De vraag: Waarom we het er zo moeilijk mee hebben, de geplande versoepelingen in het opgelegde tempo te aanvaarden? Er wordt getracht onze persoonlijke kwetsbaarheid en de daarbij horende gevoelens van onmacht uit te schakelen. Het sterke verlangen naar "het normale" in deze tijden van verlies en gemis in moeilijke momenten, dwingt ons om te gaan met een ongekende leegte. Herinneringen krijgen voorrang.

De toestroom van gelukzoekers barst uit tot het uitzinnige en ontoelaatbare volksprotest. Sommige evenementen lijken nog op bevrijdingsfeesten van september 1944. De afkeurende en fanatieke houdingen van ongeregelde doet geschiedkundigen denken aan de revolterende periode van de Brabantse Omwenteling, ook wel eens de Eerste Belgische Revolutie genoemd. Vandaag gelden meer en meer de regels gedragen en geformuleerd in de uitbarstingen van schijnbare volkswoede. De opdracht: niet langer de opgelegde consensus laten dicteren door geviseerde ministers, virologen of andere experts ter zake. Vrije meningsuiting alom!!

Onweerlegbare gevolgen hiervan getuigden hierover: o.a. La Boum" 1" en " 2 ". "Iedereen heeft **recht om zijn vrije meningsuiting te etaleren.**" Of worden we per slot van rekening slachtoffers zonder meer, als gevolg van de ingrijpende impact van bv. het afstandsonderwijs, waarmee onze toekomst, de jeugd anno 2021 dus, opgegroeid is. Bezorgde leerkrachten hebben de mond vol over "de tastbare achterstand van het onderwijs". Dat belooft alleszins geen rooskleurige toekomst: er moeten nog verregaande versoepelingen en vernieuwingen gerealiseerd worden naarmate de statistische cijfers, hopelijk gunstig, evolueren. De vraag hieromtrent is: hoe de schade, die also werd aangericht, voor deze jongere generatie kan worden ongedaan gemaakt. Vooral omdat de mensheid in die toekomst alle vertrouwen en verbondenheid nodig heeft. Pandemieën onder de knoet krijgen, of klimaatverandering opvangen, of de gewenste globalisering organiseren. Het lukt niet meer. Zeker niet, wetend, als toekomstige bevolkingsgroepen niet meer willen of kunnen of zullen samenwerken.

Vervolg pagina 6

Het gelukkige aantreden van de vernieuwende Democratische uitdager Joe Biden, heeft de wereld andermaal zicht en aandacht voor de democratische waarden in hun verscheurde Amerikaanse samenleving gebracht. Niettegenstaande de grimmige sfeer, die amper te verzoenen viel, hebben enorme financiële invloeden het politieke leven aldaar doen kraken. Als Europeanen stelt ons dat, zeker binnen de Europese Unie, enigszins in vertwijfeling, omdat we bijwijlen landen zien afhaken. Op het verdedigend front, wordt er sterk herinnerd aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het basisplatform van vrijheid, gerechtigheid en vrede.

Het Crisiscentrum kan positief uitpakken met een dalende evolutie van coronacijfers, welke de statistieken gunstig beïnvloeden. Het werkt bemoedigend, in schril contrast tegenover de miskenning die zorgverleners moesten ondervinden tijdens de eerste gelederen van de opvang.

Dat alles liet ons toe om verdere versoepelingen omtrent vaccinatieaanpak te realiseren. **Op onze website en vooral op de aangevraagde museumbezoeken** werden wij ondertussen geconfronteerd met indringende vragen, aansluitend met **de vernieuwende eindtermen van de middelbare scholen**. Belangrijke geschiedkundige data van gewezen herdenkingsmomenten worden ervaren als levensbepalende omstandigheden, meestal uitlopend naar de vraag: ***Vertel eens iets meer over...*** Het opvallende stilzwijgen en de radiostilte rond de Internationale Herdenkingsdag van **8 mei 1945**. De Duitse capitulatie met Hitlers zelfmoord met de instorting van “Het 1000 jarig Rijk”

Ten slotte betekende het voor de allesoverheersende Geallieerden het vierendelen van de hoofdstad Berlijn met duidelijke aflijning met De Muur, het ontstaan van Oost-Duitsland als vazal van Rusland, vooral langdurige bezettingstijden en de jacht en verdeling van de menselijke oorlogstroofen waaronder Von Braun. Dank zij deze begeerde wetenschapper en collega's, als oorlogsbuit afgevoerd, werd het maanlandingsproject opgestart. Rusland zal in 1958 reeds op de Brusselse Wereldtentoonstelling kunnen uitpakken met het eerste ruimtetuig: de Spoetnik en de wereldvermaarde hond Laika. Met verdoezelende vergetelheid en de resterende herinneringen krijgt men ongewild een onbehaaglijk en ongemakkelijk en bewust gevoel: dat ons geheugen onweerlegbaar” ons het meest in de steek heeft gelaten”.

Vooruitziende leerkrachten leren vandaag hun “poulains” uitkijken en opzoeken, verlangen als 't ware, naar het leven zoals het zich afspiegelde in die bewuste “bevrijdingstijden” na dat er ruim vijf oorlogsjaren **onder militaire dwingelandij, met veel honger en weinig vrijheid werd geleefd**.

Het verzet nam bijwijlen risicovolle ondernemingen zoals bijvoorbeeld in Glabbeek met drie executies van op heterdaad betrapte uitvoerders. Represailles bleven niet uit. Eind juli 44 is Kiezegem aan de beurt met de moord op Gaston Merckx. Meensel volgde met de razzia van 1 augustus'44. Een twintigtal burgers werden aangehouden. Mannen en vrouwen, zelfs jongeren werden onder de ogen van hun geliefden ouders genadeloos afgevoerd. Een tweede razzia zat in de planning. Het dorp leefde in uiterste spanning en onnoemlijke angst. **Die 11e augustus 44** werd de meest fatale dag. Het begin van de mensonterende operatie startte met een vijftal ratelende geweschoten. Het sneed door merg en been voor de slapelozen. Wie nog kon was weg en spoorloos naar een onderduikadres. Niet iedereen haalde het en belandde in een van de beide scholen. **“Deutsche Pünktlichkeit” van de geplande “ZUIVERINGSAKTIE”** kon een aanvang nemen.

De eerste aangehoudenen werden van hun bed gesleurd. De persoonlijke ondervragings-technieken en zoekacties over **“Wie heeft het verzet gesteund?”** zullen eerst in de late namiddag eindigen met de aanhoudingen en afvoer van circa negentig weerbare mannen, met opgeëiste vrachtwagens afgevoerd. Richting de gevangenis van Leuven en Brussel ... **Om nooit meer weer te keren.**

“ Het dorp der weduwen en wezen” zoals het nadien respectvol zal genoemd worden, kon de onherstelbare wonden beginnen likken. Verstikkende momenten en herinneringen nestelden zich in ieders geheugen en werden verdrongen **door heimwee en grenzeloos verdriet, eenzaamheid en nooit meer “zoals voorheen”**. Persoonlijke levensverhalen krijgen kansen om elk leed bij anderen te lenigen. **De hopeloosheid sloeg toe.**



De weduwen van Meensel-Kiezegem, verzameld aan de kerk van Meensel

Het welbevinden van elke getroffen familie was zoek. **De razernij nabij.** Grote bekommernis voor de **gerijpte graanoogst.** Burenhulp was uitgesloten. Niemand wilde dienstbaar zijn **wegens represailles.** Het enige bindmiddel van de getroffenen was de totale **afkeer van het oorlogsgebeuren,** zelfs met de bevrijders in zicht. Aldus geen reden om te juichen wegens **de persoonlijke uitzichtloze gezinssituaties van de slachtoffers.** Solidariteit was het enige spoor dat de getroffenen omwille van de rouw duurzaam uit hun levenscrisis heeft geleid.

Na ruim 77 jaar raken de eindrapporten over Hitlers oorlogsvoering ons bekend: **een genadeloze analyse.** Kennisname met verbijstering : de Lebensraumgedachten van Hitler, gesteund door “medearchitecten” of collaborateurs. Ons eigenste Vlaams Parlement heeft het nog maar pas nodig geacht een tweetal Belgische collaborateurs als “eregasten” te laten opnemen in de “eregalerij” vastgelegd in een jubileumuitgave van de Vlaamse emancipatie. En zeggen dat er **75 155 300 slachtoffers gevallen zijn: 25 037 300 militairen, 41 360 000 burgers 5 754 400 Joden en Holocaust doden, zonder de verminkten, zonder de gezinnen en aanverwante families zonder de overlevende van oorlogsomstandigheden met hun angsten en leed. LEVENSLANG GEKREGEN. . . .**

In memoriam Bart Vereecke

Op 27 mei 2021 is Bart Vereecken overleden, na een hevige strijd tegen kanker. Bart, onder de vrienden beter gekend als Bartje, de echtgenoot van huiskunstenares Linda Van der Meeren, was één van de stille helpers van Museum44. In 2016 was Bart één van de drijvende krachten achter de Herdenkingsweek in ons dorp, waarbij hij samen met zijn vrouw Linda een volledige expo van WOII-schilderijen in elkaar stak. Creativiteit met een kritische geest, zo kon je Bartje dan ook het beste beschrijven. We kenden Bart dan ook als een aimabel charismatisch man, die altijd klaar stond voor een ander.



Ook tijdens de realisatie van het museum was Bartje van de partij. Als keramiekbakker maakte hij unieke gedenkplaten en klapprozen die we konden verkopen in onze museumwinkel om inkomsten te genereren voor het museum. Enkele maanden geleden sloeg het noodlot toe, en werd bij Bart kanker vastgesteld. Waar een ander zou stilzwijgen, bleef Bart luidop spreken over zijn uitdagingen. Ondernemend als hij was, begon hij zelfs aan een nieuw project: hij zou een dagboek bijhouden om anderen te tonen wat het is om te leven met de ziekte. Hij heeft zijn dagboek helaas niet kunnen afmaken, het ging zo snel. Onze museumcrew en iedereen die hem heeft mogen ontmoeten zal hem missen, hij laat een onvergetelijke indruk na. Vanuit het bestuur en de leden van Museum44 en NCPGR Meensel-Kiezegem '44 wensen wij Linda en de familie dan ook veel sterkte toe. "We'll meet again, in our heart you shall remain."

WiFi4EU op de museumsite

Zowel Museum44 als de Sint-Mattheuskerk en de museumtuin zijn voortaan voorzien van een gratis Wifi-netwerk. Op initiatief van burgemeester Rudi Beeken werden Europese subsidies aangevraagd voor de aanleg van het eerste openbare wifi-netwerk in onze gemeente. Ondertussen is de installatie volledig uitgevoerd en is zowel het museum als de Sint-Mattheuskerk en de tuin voorzien van snel en gratis draadloos internet.



"Op deze manier trachten we onze voortrekkersrol op het vlak van digitalisering blijvend waar te maken." aldus Tom Devos, secretaris van Museum44. "Zeker nu we verder inzetten op het inbedden van de kerk van Meensel in de museumsite is een goede digitale ontsluiting een noodzaak. Voortaan kunnen we makkelijk grotere scholengroepen ontvangen in de kerk om van daaruit in kleinere groepjes het museum en de omgeving te bezoeken. Met gratis Wifi in de tuin en de kerk kunnen we deze mee gebruiken voor buitenactiviteiten."

Donaties maart - juni 2021 *waarvoor dank.*

Kenens Marc , De Wolf Jozef 2 €

Beeken Rudi 7 €

Coeckelberghs Octaaf 16 €

Gedeputeerde Gunther Coppens brengt bezoek aan Museum44

Op vrijdag 11 juni bracht gedeputeerde voor toerisme Gunther Coppens van de Provincie Vlaams-Brabant een bezoek aan Museum44. Gedeputeerde Coppens nam recent de fakkel over van zijn collega Monique Swinnen. Tijdens een bezoek aan het museum bracht museumgids Tom het verhaal van Meensel-Kiezegem aan de gedeputeerde en diens kabinet. “Dit is niet zomaar een museum, de manier waarop de beleving in kaart gebracht is, dankzij digitalisering en animatie, is een toonbeeld voor dit type belevingscentra.”. We zijn vanuit ons museumteam dan ook verheugd met deze blijk van waardering en kijken uit naar een positieve verderzetting van het partnership met de Provincie Vlaams-Brabant.



vlnr : Gunther Coppens en Tom Devos aan museum44

Laatstejaars College Meldert bezoeken Museum44

Op 11 mei 2021 brachten de laatstejaars studenten middelbaar van het Sint-Janscollege van Meldert een bezoek aan Museum44. Zij tekenden present met de fiets in een heuse groep van meer dan 70 leerlingen. De ontvangst verliep Corona-proof in openlucht. In drie groepen konden de studenten afwisselend een vrij bezoek brengen aan het museum, de film Meensel-Kiezegem '44 bekijken en een wandeling maken doorheen het dorp onder begeleiding van gidsen Freddy Duerinckx en Tom Devos.

Bezoek Museum44 voortaan met de lagere school

Voortaan kan je met een klas van de lagere school ook een bezoek brengen aan Museum44. Ons team van leerkrachten werkte de afgelopen periode een volledig educatief pakket uit op maat van het lager onderwijs. Het educatief pakket is specifiek gericht op leerlingen van het 6^e leerjaar en is een perfecte aanvulling op de lessen rond de Tweede Wereldoorlog, helemaal aangepast aan de leerplannen. Dankzij de samenwerking van (oud)-leerkrachten Annick Bronckaerts, Valère Vangramberen, Natalie Devos en Oktaaf Duerinckx met stagiair-historicus Gil Vanbergen, werd dit educatief pakket vormgegeven. “De bedoeling is om eerst in de klas een voorbereide les te geven en daarna een bezoek te brengen aan het museum met een gids. Tijdens het bezoek kunnen we de film bekijken, en een speurtocht doen. Daarna kunnen we in de klas creatief aan de slag met poëzie, knutselwerken en een synthese les over het thema.”, aldus Natalie. Vanaf september heten wij dan ook graag alle lagere scholen welkom voor een bezoek in Museum44. Tijdens de zomerperiode zal het onderwijsteam zich verder buigen over de opmaak van een educatief aanbod voor middelbaar onderwijs.

Herdenkingsreis Noord-Duitsland uitgesteld naar 2022

Met spijt in het hart moeten wij melden dat ook in 2021 onze geplande herdenkingsreis nog niet zal kunnen doorgaan. Hoewel we enorm uitkijken om onze reis terug in te leggen, laat de huidige Covid-19 situatie in Duitsland nog niet toe om op een aangename manier te reizen. We hebben dan ook besloten om de reis in te plannen in 2022 van 25 tot 28 augustus 2022. Was je al ingeschreven? Dan ben je meteen ook ingeschreven voor volgend jaar. Indien het voorgestelde moment niet past kan je contact opnemen met onze secretaris Viviane. Zij zal de reservatie annuleren en het voorschot terugstorten. Heb je interesse om alsnog mee te gaan? Dan kan je jezelf ook bij haar aanmelden om op de wachtlijst te komen. Je kan Viviane contacteren via +32 473 32 07 76 of viviane.cauwbergs@proximus.be. Vanwege de reisleiding hopen wij snel weer met jullie op stap te mogen. Zij die ons kennen en zin hebben, mogen ook het weekend van 7 tot 10 juli 2022 vrijhouden. Indien de omstandigheden het toelaten, zal er tijdens dat weekend mogelijks ook iets interessant plaatsvinden. Meer informatie kan men bekomen bij Oktaaf (reisgids) of Tom (reisleider) of via tom@museum44.be.

Zomerse ‘Derde’ Zondagen

Nu de huidige Covid-19-maatregelen het voorlopig weer toelaten, kunnen er ook terug activiteiten doorgaan in en rond het museum. Op zondag 20 juni 2021 vond dan ook een eerste test-evenement plaats onder de vorm van een museumcafé in de tuin van het museum. Dit is zeer veilig en aangenaam verlopen. We trachten dan ook op dit elan verder te werken naar volgende ‘derde zondagen van de maand’. Uiteraard volledig volgens de Corona-maatregelen en veiligheidsvoorschriften en onder voorbehoud van een wijzigende situatie.

Zondag 18 juli 2021- Museumcafé met inhuldiging kunstwerk ‘De Vervaging’ van Staf Pypen

Dorpsinwoner Staf Pypen creëerde het kunstwerk ‘De vervaging’. Dit beeldhouwwerk symboliseert de bruutheid waarmee de families uiteengerukt werden en levens verspild, tijdens de twee razzia's aan het eind van WOII te Meensel en Kiezegem. De wonden toen geslagen, zijn nog steeds niet helemaal geheeld tot op de dag van vandaag. Op deze derde zondag zullen we dit kunstwerk inhuldigen met toelichting van de kunstenaar en een vleugje poëzie van Ina Stabergh. Café open vanaf 12u, inhuldiging om 15u. Gratis rondleiding in openlucht om 14u en 16u.

Zondag 15 augustus 2021 - Museumcafé met wandelingen rond Museum44

Op ‘halfoogst’ kan je de hele dag komen wandelen in Meensel-Kiezegem met als thema de Tweede Wereldoorlog. Met wandelingen van 5km, 10km en 15km wandel je langs de verschillende plaatsen in het dorp die te maken hadden met de razzia's. Met de wegbeschrijving ontdek je meer over deze interessante plaatsen onderweg. Startplaats Museum44; starten kan vanaf 8u tot 15u. Onderweg kan je even pauzeren bij één van de dorpscafés. Na afloop kan je nog napraten in ons museumcafé met een drankje en een stukje taart. Inschrijving 2 EUR voor leden NCPGR, 5 EUR voor niet-leden, inclusief wegbeschrijving en vrij bezoek aan Museum44.

Zondag 19 september 2021 - Boekvoorstelling: 'De kinderen van Bullenhuser Damm'

Net voor de capitulatie van Nazi-Duitsland worden er in de nacht van 20 april 1945 twintig Joodse kinderen vermoord in het schooltje van Bullenhuser Damm. Deze kinderen verbleven in het concentratiekamp Neuengamme, waar ook de mannen van Meensel-Kiezegem verbleven. Daar werden ze slachtoffer van SS-arts Heißmeyer, die medische experimenten uitvoerde op deze kinderen. Journalist Schwarberg onderzocht de feiten en bundelde dit in boekvorm. Onze eigenste Oktaaf Duerinckx vertaalde dit Duitstalige boek naar het Nederlands. Tijdens de derde zondag van september stellen we dit Nederlandstalig boek voor met panelgesprek en pop-up tentoonstelling in de Sint-Mattheuskerk. Museumcafé open van 12u tot 18u. Boekvoorstelling van 15u tot 16u.

Op deze derde zondagen zal ook het museum en de Sint-Mattheuskerk geopend zijn van 10u tot 18u. Een bezoek aan de kerk is gratis en het museum kan je dan bezoeken aan kortingstarief. Ook het museumcafé is geopend van 12u tot 18u.

Meer info en laatste berichtgeving kan je terugvinden op museum44.be.

Boeken en films

Door de pandemie hebben velen weer aangeknoopt met het lezen van boeken. Er wordt terug meer gelezen en de bioscopen gaan ook weer open.

Wij gaan dat ook meebeleven tijdens onze derde-zondagen-sessies. Verder in deze nieuwsbrief zullen we al een aanzet geven van de boeken en kunstwerken die we telkens zullen presenteren.

De werkgroep zal dan ook in verdere Nieuwsbrieven en op onze website uitbreiden over interessante werken die ons inziens "musts" moeten worden.

Film

"Nebel im August"

Zo zagen we in maart een merkwaardige Duitse oorlogsfilm die we iedereen, ook vooral de jongeren, kunnen aanbevelen. Niet te veel cowboy-gedoe, maar het sober verwerken van een waargebeurd drama. Deze prent hoort thuis in de reeks van "Schindlers' list" "The Pianist" en "Der Untergang". Het gaat over een perfect gezonde onhandelbaar beschouwde dertienjarige zigeunerjongen. Hij werd met duizenden andere het slachtoffer van een euthanasieprogramma van de nazi's.



Foto: De zigeunerknaap Ernst Lossa (Ivo Pietscher): merkwaardige vertolking.

Hierin wordt de zorgzame arts Veithausen 's nachts een koelbloedige moordenaar. Het is een weinig belichte fase uit de jeugdgevangenissen en de sanatoria van de nazi's. Wie de geschiedenis van de "Kinderen van Bullenhuserdamm" las, zal zich er niet meer over verbazen dat de genocide zo ijzingwekkend was.

"Nebel im August" is een meesterwerk van de Duitse regisseur Kai Wessel en zeker niet te missen.

Vervolg pagina 12

Boeken

“Zij hadden wel hun redenen”

(op de vlucht voor het VNV) van Danny Carleer met een voorwoord van Ward Adriaens.
Dit is het ware verhaal van René Carleer uit Kortenberg.

Zijn belevenissen via Calais, Londen, Kameroen, Belgisch-Kongo, Abessinië en weer Londen zijn zo adembenemend dat het lijvige boek niet weggelegd wordt voor het uit is.
(Vraag inlichtingen in Museum44)



Afbeelding: René Carleer en zijn Engelse echtgenote Violet May Webb, militair in het Southmead Hospital in Bristol.

“Een pakje voor vader”

(Verraden door een VNV'er) door Rik Van Bever (opgetekend door Danny Carleer met voorwoord door Edmond Eycken en Rik Van Bever)

Bij het lezen van de titel van dit boek vergeleken we aanstonds met het pakje dat ook in Leuven bestemd was voor Ferdinand Duerinckx.

Karel van Bever, die bij de ASLK werkte werd verraden door een collega voor zijn bijdrage aan het sluikblad “De Unie-l'Union” als lid van het OF en bezitter van een clandestien radiotoestel.

Karel onderging de terreur van Wyss en Debodt in Breendonk alvorens hij naar Mauthausen werd vervoerd als Nacht und Nebelgevangene.

De 13-jarige zoon Rik ging met zijn moeder een pakje afgeven. Ook dit boek is een must voor al wie echt wil weten hoe verzetsmensen behandeld werden door foute landgenoten.

(inlichtingen in Museum44)



Afbeelding: ingang van Fort Breendonk

Herinneren en herdenken - Guido Hendrickx, erevoorzitter

Onvergetelijke herinneringen oprakelen en nabeschouwingen van herdenkingsmomenten in kaart trachten te brengen is des mensen eigen. Door de onomkeerbare omstandigheden zit het in ons bloed gebakken. Vorig jaar, 2020 dus, was het 76 jaar geleden dat onze weerbare medeburgers als voorgaande generatie in onze dorpsgemeenschap slachtoffer werden om als gijzelaars met de laatste treinen richting Die Duitse heimat afgevoerd te worden. Als politieke gevangenen werden zij uit ons midden gedeporteerd naar toen nog onbekende vernietigingsplaatsen. Met het oorlogseinde in zicht werden ze in alle haast in onmenselijke omstandigheden vanuit de gevangenissen van Leuven en Brussel weggesleurd om te verdwijnen in “Nacht und Nebel”. Verleden jaar werd het met spijt in het hart een bekrompen herdenking wegens de noodzakelijke behoedende Corona-maatregelen ter bescherming van de mogelijk deelnemende bevolking. Zowat anderhalf jaar moet er gewacht worden op 2021 en de versoepelende toepassingen gezien de gunstige evolutiecijfers van de pandemiebestrijding. De huidige Covid-19-bestrijding houdt ons nog altijd in haar greep met een heel speciaal gevoel van onmacht en persoonlijke belemmeringen. De daarbij horende emotioneel geladen achtergronden worden oorzaak van gepieker en herbeleven van de zwaarste en meest innemende memorabele toestanden van de ongebreidelde moordpartijen in bevolen dienst.

Bij de eerste bezoeken aan het hoofdkamp Neuengamme op het einde van de negentiger jaren, toen de Stichting met beperkt aantal personen nog in privésfeer ontvangen werd door het bestuur van het concentratiekamp raakten mij vooral de beelden van een uitgestrekt en sterk beveiligd domein. Een ondoordringbare draadomheining, tralies voor vensters en deuren en afstotend de streng bewaakte toe - en- uitgangen.

Vervolg pagina 14

Ongetwijfeld wisten zij die hierachter zijn verdwenen er hoegenaamd geen weg terug scheen te zijn. Verbijsterend te moeten ondervinden en vaststellen dat geen enkel lichtpunt van hoop te bespeuren viel in het harde kampleven. Dat alles in donkere eindejaarsdagen. De onmenselijke werkomstandigheden benevens de uitermate strenge gevangensmaatregelen met voortdurende doodsb bedreigingen en de eeuwige honger bracht de wanhoop nabij. Op 7 november '44 viel reeds het eerst slachtoffer : Evrard Cauwbergs. Hamburg-Neuengamme fungeerde als hoofdkamp van 85 bijkampen onder hetzelfde kampregime: "Arbeid maakt vrij" waarmee de dodelijke vrijheid bedoeld werd. Internationale doorbraak tot erkenning van deze herdenkingsite kwam er eerst vanaf 2003. Het Hamburgse stadsbestuur kon niet blijven weigeren om tussenkomst te verlenen aan de internationale verzuchtingen van vaderlandslievende verenigingen voor de herinrichting van een waardevolle herdenkingsplaats met internationale allures. Men kan mij niet van de indruk ontdoen dat er sinds de 50jarige herdenkingen van het oorlogseinde in 1995 een vernieuwende tendens is gegroeid in praktisch alle door de Nazi's getroffen landen. Wat onze benadering betreft was het immers aldus. Na de prachtige herdenking van 1995, in aanwezigheid van de kerkelijke en burgerlijke hoogwaardigheidsbekleders, die samen genoten met een volksmassa van een memorabele uitvoering van een meerstemmige herdenkingsmis in open lucht, met muzikale begeleiding van hoofdzakelijk meerdere rechtstreekse weeskinderen." Laat dit nooit verloren gaan ". Immers vanuit het buitenland sijpelden onrustwekkende berichten door over evenementen die nu niet precies de vredesgedachten wilden uitdragen. Blijkbaar was de nationaal socialistische begeestering met haar misdaden tegen de mensheid nog lang niet het hoekje om. In onze eigen rangen werden verschrompelende toestanden geconstateerd: elk jaar opnieuw verminderde zienderogen het aantal oorlogsweduwen. Bestuursleden moesten afhaken wegens ouderdomsziekten of verdwenen wegens overlijden. Er werd in stilte gefocust op de gedachte:" Hoe kan en moet het verder ?" Vanuit de tweede generatie groeien er baanbrekende ideeën. Vooral de laatste getuigen opnemen in een documentaire film bracht alles in een hogere versnelling. De nood is groot in het besef dat nog een dreigend verlies aan bewijsmaterialen onherroepelijk verloren zullen gaan voor de toekomstige generaties. Deze zoektocht leidde ons in de richting druk bezochte musea .Het initiatief werd genomen om in Neuengamme zelf een standbeeld op te richten naar de hand van kunstenares en cultuurambassadeur May Claerhout onder de veelzeggende titel: "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem". Aldus veroverde onze kleine gemeente een eigen plekje waar met vlag en wimpel alle eer kon gebracht worden aan onze aldaar vermoorde medeburgers, nazislachtoffers zonder meer. Een ouderwetse wijsheid zegt : " Dankbaarheid is als een bloem die in weinig hofkens bloeit".

Uit onze betoonde dankbaarheid groeide een stevige zakelijke relatie met de Neuengamse herdenkingsite, bevestigd met onze jaarlijkse vierdaagse herdenkingsreis. Met dezelfde begeestering en de uitzonderlijke hulp van wijlen Raimund Gaebelein, werden de Hanzestad Bremen en omstreken aangepakt. Vooral de begraafplaats Osterholzer daar werd een sterk aandachtspunt voor onze medereizigers. Dorpsgenoten werden bij name gevonden in een massagraf. Voor mijzelf een emotioneel beladen confrontatie. Tijdens het oponthoud aldaar kregen we meerdere nog bestaande werkplaatsen van onze dwangarbeiders op het verlanglijstje. De levensgeschiedenis van Anne en Margot Frank verbonden met het lugubere vernietigingskamp van Bergen-Belsen heeft zijn verworven belangstelling bekomen omwille van de misdadige en onmenselijke behandelingen die "soortgenoten" moesten ondergaan vooraleer te verdwijnen, samen met duizenden in een of ander der nog bestaande massagraven. Duitse beëdigde artsen aangesteld door de SS en 100% betrouwbaar gevonden konden hun "werk" doen. Ze eigenden zich alsdan het recht toe te bepalen dat een "samenleving als een concentratiekamp " fungeerde als "een ziek lichaam" dat zorgen nodig had.

Daarom mochten deze universitair gediplomeerde uitvoerende beulen de algemene gezondheid bepalen: wie “nuttig was” of “wie zich onnuttig” gedroeg. Denkend aan Het Duizendjarig Rijk en Hitlers plan kon op staande voet geliquideerd worden. Walgelijk is te weten dat er nekschotmachines het moordlustige leven van de executiepeletons handig hun arbeid verlichtten. Onnuttige Untermenschen werden geleverd door de ellenlange rijen Krijgsgevangenen uit Rusland. Joden uit de Holocaust-operatie waren dankbare prooien. “Overlast” en/of “overschot” was gedoemd te verdwijnen. Bijgaande **foto onderaan*** spreekt boekdelen. Bij de bevrijding door de Geallieerde legers werd de hoofdarts aldaar verzocht als held van de Hel van Bergen - Belsen plaats te nemen op het “gepresteerde werk”. De criminele hooggeschoolde arts accepteerde het voorstel met hoogmoedige allures. Hij orakelde nog over de gezondheidsbevorderende en wetenschappelijk verantwoorde “werken met mensen”: ter ontwikkeling van nieuwe medicijnen, genezing van homoseksuelen, betere overlevingstechnieken van het leger enz. De mensheid zou voortaan gediend zijn op basis van de gestaafde wetenschappelijke modellen van de nieuw gecreëerde Übermensen. De grote vraag vandaag is: Hoe krijg je het voor elkaar met deze gekende omstandigheden, te vergeven en/of te vergeten? Begrijpelijk wordt het te weten dat onze getroffen moeders en familieleden nooit die innerlijke rust met zichzelf hebben gevonden. Het leven alsdan was één en al teleurstelling, woede of verbittering. Wie kon leren te vergeven maakte het zichzelf en hun leven gemakkelijker. Waarom blijft vergeven dan toch zo'n grote uitdaging? De bemoedigende woorden als daar zijn; “Laat dit nooit verloren gaan” betekenen meer dan een voorzet naar verzoening toe.

Er zijn daden van collaborateurs onbestraft gebleven. Wat er met onze mensen is gebeurd zal deel blijven uitmaken van ons leven. Onze beloning: grootmoedigheid, mededogen en positiever leven.



*Dokter Fritz Klein, ex-arts Auschwitz



Herdenkingszerk voor de zussen
Margot en Anne Frank in Bergen-Belsen

Ook dit jaar konden de belangrijke plechtigheden voor de 76ste verjaardag van de bevrijding van het concentratiekamp Neuengamme en haar buitenkampen niet fysiek doorgaan door de coronapandemie.

Wij lieten in naam van NCPGR Meensel-Kiezegem'44 bloemen leggen aan het beeld van de stervende gevangene in de Gedenkstätte.

Onze dank aan Swenja Granzow-Rauwald om ook aan het beeld “De wanhoop van Meensel-Kiezegem” te zorgen voor een ruiker bloemen.

